

Опасни гъбни болести по ябълката и крушата

Автор(и): проф. Мария Боровинова

Дата: 11.07.2018 Брой: 7/2018

Ябълката е гостоприемник на редица гъби, бактерии, вируси и микоплазми, които причиняват значителни щети на производителите. В специалната литература са описани 57 гъбни болести но струпясването с причинител гъбата *Venturia inaequalis* е най – вредоносната по тази култура за всички страни, където се отглеждат ябълки. При благоприятни условия за развитие на болестта загубите от нея при чувствителни сортове, ако не се води борба, може да достигнат до 70 - 100 %. Тази болест за първи път е описана от Fries през 1819 г.

Струпясването заразява и нанася повреди по листата, дръжките им, по цветовете и плодовете. Много рядко повреди се наблюдават и по летораслите главно на киселиците и на някои много силно чувствителни културни сортове.

Причинителят на струпясването по ябълката гъбата *Venturia inaequalis* (Cooke) Wint с конидийна форма *Spilocea pomi* Fr. е от подклас *Loculoascomycetidae*, разред *Pleosporales*, семейство *Venturiaceae*. При *Venturia inaequalis* досега са установени 7 физиологични раси.

За развитие на гъбата *Venturia inaequalis* са необходими три условия - чувствителен гостоприемник, благоприятна температура и наличие на влага. Първото условие има почти във всички овощни градини, тъй като повечето от основните сортове, отглеждани у нас, са чувствителни на болестта. Гъбата се развива при температура от 6 до 30°C, като оптималната е от 18 до 23°C. През целия вегетационен период на ябълката има благоприятна температура за развитие на патогена. Влагата е ограничаващият фактор за развитие на струпясването, като се има предвид, че спорите на гъбата покръпват при наличие на капка вода и атмосферна влажност над 90%. Обикновено през повечето години в ябълкопроизводителните райони у нас през периода май-юни има благоприятни условия за развитие на болестта.

Борбата срещу струпясването трябва да започне още през есента и да продължи почти до следващата есен. За добро опазване на ябълковите градини от струпясване и избягване на риска от поява на резистентност на *V. inaequalis* към използваните фунгициди трябва да се приложат и комплекс от мерки, които допринасят за създаване на благоприятни условия за развитие на ябълката, а именно:

- Създаване на ябълкови насаждения в най-подходящите за този вид райони;
- Схемата на засаждане да е съобразена с приложение на диференцирана растителна защита. Устойчивите на струпясване сортове да са разположени така, че да не се пръскат както чувствителните;
- Разстоянията на засаждане, формата на короната и резитбата трябва да осигуряват добър въздушен режим, при който да не се създават благоприятни условия за развитие на болестите и неприятелите;
- Засаждане на устойчиви или слабо чувствителни на струпясване сортове. От проучвания върху чувствителността на широко разпространени и новоинтродуцирани ябълкови сортове у нас е установено, че слабо чувствителни на струпясване са Айдъголд, Юпитер, Кокс ориндж спър, Туксан, Кокс ориндж катедард, Акане, Поларед. Силно чувствителни са: Фуджи, Глостер – 69, Старкримсон, Грени Смит, Златна превъзходна, Муцу, Джърсимак, Орей, Чадел, Кинсей, Орин;
- Балансирано торене и напояване. Нивото на минералното хранене да се контролира с помощта на растителен анализ/листна диагностика/ и на базата от получения добив и прираст;
- Поддържане на почвената повърхност чиста от плевели.

Брашнестата мана *Podosphaera leucotricha* (Ellis and Everh.) E. S. Salmon е втората по икономическо значение гъбна болест по ябълката не само у нас, но и във всички страни, където се отглежда този овощен вид.

Гъбата, която причинява болестта напада основно листата и летораслите и много рядко плодовете на силно чувствителните сортове като Джонатан и Мойра.

Борбата срещу струпясването и брашнестата мана по ябълката трябва да се провежда едновременно, като се има предвид, че повечето от одобрените фунгициди са ефикасни и срещу двата патогена.

Третиранията срещу брашнестата мана могат да се редуцират и чрез засаждане на по-слабо чувствителни на болестта ябълкови сортове като Златна превъзходна, Мелпроуз, Прима, Присила, Флорина, Галия бюти, Брина и др. При отглеждане на устойчиви на струпясване и слабо чувствителни на брашнеста мана сортове броя на фунгицидните пръскания се редуцира с 50%. Намаляване употребата на фунгициди води и до намаляване на акарицидните пръскания, в резултат на по-високата плътност на хищните акари, които регулират размножаването на червения овощен

акар. Резултатът от редуцирането на фунгицидните и акарицидни пръскания е не само значително по-малки разходи, а и опазване здравето на хората и околната среда, което няма стойностно изражение, но е много по-важно от спестяването на финансови средства.

Материалът е част от съдържанието на брой 6/2018 на сп. "Растителна защита".